

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2016.5.18.
COM(2016) 322 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

**Belgium 2016. évi nemzeti reformprogramjáról,
amelyben véleményezi Belgium 2016. évi stabilitási programját**

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Belgium 2016. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Belgium 2016. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására²,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira³,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

- (1) A Bizottság 2015. november 26-án elfogadta az éves növekedési jelentést⁴, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2016. évi európai szemeszterét. Az éves növekedési jelentés prioritásait az Európai Tanács 2016. március 17–18-án elfogadta. A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet alapján 2015. november 26-án elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést⁵, amelyben Belgiumot azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta az euróövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra irányuló ajánlást⁶ is. Az ajánlást az Európai Tanács 2016. február 18–19-én jóváhagyta, majd a Tanács 2016. március 8-án elfogadta. Mivel Belgium pénzneme ugyancsak az euró, továbbá tekintettel a gazdasági és monetáris unió gazdaságainak szoros összekapcsolódására,

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

² COM(2016) 322 final.

³ P8_TA(2016)0058, P8_TA(2016)0059, és P8_TA(2016)0060.

⁴ COM(2015) 690 final.

⁵ COM(2015) 691 final.

⁶ COM(2015) 692 final.

Belgiumnak gondoskodnia kell az ajánlás teljes körű és megfelelő időben történő végrehajtásáról.

- (2) 2016. február 26-án közzétették a Belgiumra vonatkozó 2016. évi országjelentést⁷, amely értékelte a Belgium által tett előrelépéseket a Tanács által 2015. július 14-én elfogadott országspecifikus ajánlások kezelése terén, emellett magában foglalta az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke szerinti részletes vizsgálatot is. 2016. március 8-án a Bizottság bemutatta a részletes vizsgálat eredményeit⁸. Vizsgálata alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy Belgiumban nem áll fenn makrogazdasági egyensúlyhiány. Az állami szektor magas adósságállományával társuló gyenge külső teljesítmény kockázatot jelenthet a jövőben. Mindazonáltal a legújabb fejlemények a versenyképesség javulására utalnak. A korrekciós intézkedések – a bérnövekedés mérséklése és a társadalombiztosítási költségek csökkentése – lelassították a munkaerőköltségek növekedését. Az államadósság nem csökken ugyan, de a rövid távú kockázatok visszafogottnak tűnnek.
- (3) Belgium 2016. április 29-én benyújtotta 2016. évi nemzeti reformprogramját és 2016. évi stabilitási programját. A kapcsolódási pontok figyelembevételére érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.
- (4) A vonatkozó országspecifikus ajánlásokat az európai strukturális és beruházási alapok 2014–2020 közötti időszakra szóló programozása során kezelték. Az 1303/2013/EU rendelet 23. cikkének megfelelően a Bizottság kérheti egy tagállamtól partnerségi megállapodása és releváns programjai felülvizsgálatát és azokhoz módosítások javaslatát, amennyiben ez szükséges a vonatkozó tanácsi ajánlások végrehajtásának elősegítése érdekében. Az európai strukturális és beruházási alapok eredményességét és a gondos gazdasági irányítást összekapcsoló intézkedések alkalmazására vonatkozó iránymutatásokban⁹ a Bizottság részletesen kifejtette e rendelkezés esetleges alkalmazását.
- (5) A 2016. évi stabilitási program jelzi, hogy a menekültek 2015. évi és 2016. évi rendkívüli mértékű beáramlásának és a 2016. évi rendkívüli biztonsági intézkedéseknek a költségvetési hatása jelentős, és megfelelő bizonyítékot is szolgáltat a költségvetést terhelő ezen további költségek hatókörére és jellegére vonatkozóan. A Bizottság szerint 2015-ben a menekültekre fordított elszámolható többletkiadás a GDP 0,03 %-át tette ki, 2016-ban pedig a menekültekhez kapcsolódó kiadások terén a GDP 0,17 %-ára, és a biztonsági intézkedések terén a GDP 0,12 %-ára becsülhető a többlethatás. Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében és 6. cikkének (3) bekezdésében meghatározott rendelkezések lehetővé teszik ezt a többletkiadást, mivel a menekültek beáramlása, valamint a terrorveszély rendkívüli események, Belgium államháztartására gyakorolt hatásuk jelentős, és a fenntarthatóságot nem veszélyeztetné, ha lehetővé válik a középtávú költségvetési cél eléréséhez szükséges kiigazítási pályától való ideiglenes eltérés. A menekültekkel kapcsolatos többletköltségek figyelembevételére érdekében ezért csökkentésre került a középtávú költségvetési cél eléréséhez szükséges kiigazítás mértéke. 2016-ot illetően az elszámolható összegekre is kiterjedő végső értékelésre a belgiumi hatóságok által benyújtott tényleges adatok alapján, 2017 tavaszán kerül majd sor.

⁷ SWD(2016) 71 final.

⁸ COM(2016) 95 final.

⁹ COM(2014) 494 final.

- (6) Belgium jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágához tartozik, és az átmeneti adósságszabály hatálya alatt van. A Bizottság 2016. május 18-án az EUMSZ 126. cikkének (3) bekezdése alapján jelentést adott ki, mivel Belgium 2015-ben nem közelített kellő mértékben az adósságszabálynak való megfeleléshez. Az elemzés megállapítása szerint az adósságkritériumnak való megfelelés teljesítettnek tekinthető. A 2016. évi stabilitási program szerint a kormány az államháztartási egyenleget fokozatosan, a 2015-ben a GDP 2,6 %-át kitevő hiányról 2019-re a GDP -0,2 %-ra tervezi javítani. A módosított középtávú költségvetési cél – azaz a strukturális értelemben kiegyensúlyozott költségvetési pozíció – elérésére várhatóan 2018-ban kerül sor. Ugyanakkor az újraszámított¹⁰ strukturális egyenleg 2018-ra továbbra is a GDP 0,4 %-ának megfelelő strukturális hiányt mutat. A stabilitási program alapján az államadósság-ráta a várakozások szerint 2016-ban a GDP 106,2 %-ának megfelelő értéken tetőzik, majd ezt követően 2019-re a GDP 99,6 %-ára csökken. A költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv megalapozott. Ugyanakkor 2017-től kezdődően a kitűzött hiánycélok eléréséhez szükséges intézkedések nincsenek kellőképpen kidolgozva. A Bizottság 2016. tavaszi előrejelzése alapján 2016-ban, valamint 2016-ban és 2017-ben együtt szemlélve is fennáll a javasolt kiigazítástól való jelentős eltérés kockázata, változatlan politika mellett. Amennyiben a menekültek rendkívüli mértékű beáramlásának és a rendkívüli biztonsági intézkedéseknek a költségvetési hatását kizárjuk az értékelésből, a 2016. évi előre jelzett eltérés már nem jelentős. Belgium az előrejelzés szerint 2016-ban nem fog eleget tenni az átmeneti adósságszabálynak, továbbá az átmeneti időszak végét követően, azaz 2017-ben nem fog megfelelni az adósságcsökkentési referenciaértéknek. A stabilitási program értékelése alapján és a Bizottság 2016. tavaszi előrejelzésének figyelembevételével a Tanács véleménye szerint fennáll a kockázata annak, hogy Belgium nem fog megfelelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek. Következésképp 2016-ban és 2017-ben további intézkedésekre lesz szükség a megfelelés biztosítása érdekében.
- (7) A magas állami adósságállományhoz gyenge export- és versenyképességi teljesítmény társul. A külső teljesítmény 2000 óta romlik, amint azt a világpiaci részesedés csökkenése mutatja, és súlyosbítja az, hogy az export főként kevésbé dinamikus piacok felé irányul. Jóllehet a piaci részesedések terén tapasztalható negatív tendencia az elmúlt években megtorpant, a felhalmozott veszteség továbbra is jelentős. Az árversenynek jobban kitett piaci szegmensekre való szakosodás szintén gátolja az ország exportkapacitását. Ezt különösen nehéz összeegyeztetni az ország magas munkaerőköltségeivel. Az alacsony termelékenység-növekedés és mindenekelőtt a gyors bérnövekedés eredményeképpen gyorsan emelkedett a fajlagos munkaköltség. A bérnövekedés a bérmegállapítási rendszer bizonyos jellemzőinek tudható be. Egyrésről, a reálbér-növekedés határát többször is túl magasan állapították meg. Másrésről az infláció ismétlődően meghaladta a várakozásokat és a szomszédos országok inflációját. A Belgium és a szomszédos országok maginflációs rátájában mutatkozó strukturális különbség oka főként a nagyobb ár-növekedés a szolgáltatások esetében, valamint a kiskereskedelmi piac optimálistól elmaradó működése. Ez az infláció az automatikus bérindexálás általános gyakorlata révén bérnövekedésben csapódott le. Ezek a tényezők együttesen aláásták a

¹⁰

A Bizottság által a stabilitási programban szereplő információk alapján, a közös módszertan szerint újraszámított strukturális egyenleg.

nagymértékben koordinált bérmegállapítási rendszer hatékonyságát. A versenyképesség csökkenésének és annak az exportteljesítményre és a foglalkoztatásra gyakorolt negatív hatásának visszafogása érdekében a belga hatóságok az elmúlt években beavatkoztak a bérmegállapítás folyamatába. Bérnövekedést mérséklő intézkedéseket vezettek be, többek között a reálbérnövekedés korlátozását és a bérindexálási rendszerek felfüggesztését. Emellett folyamatban van a társadalombiztosítási költségek csökkentésének jogszabályba rögzítése. Ugyanakkor a kiigazítás tartósságának biztosítása érdekében szükség van a bérmegállapítás keretének strukturális reformjára, az elmúlt évek tanácsi ajánlásaival összhangban. Jóllehet kormány szándékában áll a *Loi relative à la promotion de l'emploi et à la sauvegarde préventive de la compétitivité* (az úgynevezett 1996. évi törvény) felülvizsgálata, amely alapján a szociális partnerek kétévente megállapítják a bérnormát, eddig azonban kevés előrehaladás történt. A bérek és a termelékenység közötti formálisabb kapcsolat biztosítása segítené megszilárdítani a közelmúltban elért eredményeket és megelőzni a múltbéli problémák visszatérését.

- (8) Történt némi előrelépés a munkaerőpiac általános működése terén. Az adóék csökkentésére és a munkanélküli-járadék rendszerének módosítására irányuló intézkedésekkel megerősítették a munkavállalás ösztönzőit. Mindazonáltal az egyes népességcsoportok közötti számottevő foglalkoztatási különbségek továbbra is a munkaerő krónikus kihasználatlanságát eredményezik, különösen az alacsony képzettségűek, a fiatalok, az idősebbek és a migráns háttérrel rendelkezők körében. Ezen túlmenően a munkaerő-piaci belépéskor vagy újbóli belépéskor alkalmazott marginális adókulcsok inaktivitáshoz vezetnek és adócsapdát teremtenek a második keresők és az olyan sajátos háztartás-típusok számára, mint az egyedülállók és egyedülálló szülők. Fontos ezért az inaktivitásból vagy munkanélküliségből a foglalkoztatás felé való elmozdulás ösztönzésére irányuló szakpolitikák finomhangolása és végrehajtása. A társadalmi-gazdasági háttérhez kapcsolódó oktatási egyenlőtlenségek a legmagasabbak közt vannak az EU-ban, és a gyenge oktatási mutatók részben magyarázzák a migráns háttérű vagy alacsony képzettségű fiatalok körében megfigyelhető gyenge teljesítményt. A jelenleg bevezetés alatt álló oktatási reformok különösen a korai iskolaelhagyás kezelésére, valamint a koragyermekkori nevelésre és gondozásra irányulnak. Emellett a szakképzési rendszer minőségét és relevanciáját is javítani kívánják. Ezek a reformok elősegíthetik a tudásintenzív és egyre inkább szolgáltatásközpontú gazdaságra való zökkenőmentesebb átállást, és enyhíthetik bizonyos foglalkozások esetében a készségkereslet és -kínálat közötti eltérést és a tartós munkaerőhiányt. Ezen túlmenően az idősebb munkavállalók nagyon alacsony aktivitási és foglalkoztatási rátája a tevékeny időskort ösztönző, és az idősebb munkavállalók iránti munkaerő-piaci keresletet támogató szakpolitikát kíván meg. Végül indokoltak lehetnek a munkavállalást megkönnyítő kiegészítő adóügyi intézkedések.
- (9) A külső versenyképesség nem költségalapú dimenziója terén továbbra is jelentős javulás lenne elérhető. A jelenlegi jóléti szintek megőrzése és fokozása érdekében nagyobb hangsúlyt kell fektetni a termelékenység növelésére és a tudásalapú tőkébe való befektetésre. Ennek érdekében tartósan el kell mozdulni az értékláncon belül a magasabb pozícióban lévő termékek és az azokhoz kapcsolódó szolgáltatások felé, ehhez pedig jobb teljesítményt kell nyújtani az innováció és a K+F eredményeinek hasznosítása terén. Kiváló minőségű állami kutatási rendszere ellenére Belgiumban viszonylag kevés a gyorsan növekvő vállalkozás

az innovatív ágazatokban. Ezen túlmenően az üzleti klímát rontják az adminisztratív és a szabályozásból eredő terhek, amelyek gátolják a vállalkozások létesítését és bővítését. A részesedésre vonatkozó követelmények és a szavazati jogokra, a jogi formára és a több ágazatot átfogó tevékenységekre vonatkozó korlátozások visszafogják az üzleti szolgáltatások piaci dinamizmusát. A kiskereskedelmi ágazatban ugyanilyen hatással vannak a működésre és az arra vonatkozó korlátozások, hogy a kiskereskedők hol létesíthetnek telephelyet. Hiányosságok mutatkoznak továbbá az igazságszolgáltatási rendszer hatékonysága terén, mivel igen alacsony az információs és kommunikációs technológiák elterjedtsége. Ezek a tényezők együtt jelentős akadályt állítanak a magánszféra beruházásai elé. Az elvárttól elmaradó infrastruktúra és hosszas szűk keresztmetszetek szintén aláássák a termelékenység növekedését és a beruházásokat. A közlekedési hálózat terén a legsúlyosabb a beruházási hiány. Belgium földrajzi helyzete, amelyhez nemzetközi szervezetek jelenléte társul, lehetővé tette az ország számára, hogy odavonzzon számos elosztóközpontot, logisztikai bázist és különböző vállalatok nemzetközi központját. Ugyanakkor egyre nagyobb problémát jelent a csúcsidőbeli forgalmi torlódás, amely kevésbé vonzóvá teszi az országot a külföldi befektetők számára, és jelentős gazdasági és környezeti költségekkel jár. Belgium várhatóan elmarad a üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozó 2020-as céljától is, és súlyos légszennyezési problémákkal küzd. Mivel igen magas a gazdasági tevékenység koncentrációja a főváros körül és a kikötők környékén, a legsürgetőbb feladat az alapvető vasúti és közúti infrastruktúra felfejlesztése, és a fő gazdasági központok közötti hiányzó kapcsolatok megteremtése. Ugyanakkor fontos kezelni a csúcsidőbeli torlódást a tömegközlekedési szolgáltatások javítása, a forgalomirányítás optimalizálása és a piac torzulásainak valamint a káros adóügyi ösztönzőknek, így például a vállalati autók kedvező kezelésének a megszüntetése révén.

- (10) Egy másik kihívás a belföldi villamosenergia-termelés megfelelősége és általánosságban az energiaellátás biztonsága. Belgium előregedő, ismételt leállások által akadályozott nukleáris létesítményei megbízhatatlan forrásokká váltak, ugyanakkor a nukleáris park leépítésének többször is módosított ütemterve olyan környezetet teremtett, amely nem kedvez a hosszú távú befektetési döntéseknek. Ezt tükrözi a nagyobb mértékű import és az energiaellátás egyre inkább veszélyben lévő biztonsága. Noha a rövid távú ellátási kockázatok csökkentek, a hosszabb távú beruházási igények még mindig számottevőek. A jelentős új belföldi termelési kapacitás és az összeköttetések mellett intelligens energiahálózatokra van szükség a keresletoldali szabályozás kialakítása érdekében. Az energiaágazatbeli nagy projektek jelentős átfutási ideje és az elkövetkező évtizedben a helyettesítő kapacitás iránti megnövekedett igény miatt gyors intézkedésre van szükség, különösen az alkalmas jogi keret formájában, amely elősegíti a termelőkapacitás növelését.
- (11) Belgium tett némi előrelépést az adórendszer megreformálásában, főként az adóknak a munkáról az egyéb adóalapokra történő áthelyezésével, ami fokozatosan csökkenti a munka adóéért. A személyi jövedelem adóztatásának és a munkáltatók társadalombiztosítási költségeinek csökkentése szintén hozzájárul a rés szűkítéséhez. Ettől függetlenül az adórendszer továbbra is összetett, amelyben a specifikus mentességek, levonások és csökkentett adókulcsok erodálják az adóalapokat. Ezek némelyike bevételkieséssel, gazdasági torzulásokkal és számottevő adminisztratív teherrel jár. Emellett az adórendszer átalakítása költségvetési szempontból nem tűnik semlegesnek. Az adórendszer kialakítása

terén továbbra is jelentős javulás lenne elérhető az adóalapok további szélesítésével, ami alacsonyabb adókulcsokat tenne lehetővé, és kevesebb lenne a torzulás. A szennyezéshez, a torlódásokhoz és az üvegházhatásúgáz-kibocsátáshoz hozzájáruló vállalati autók és üzemanyagkártyák jelenlegi kedvező adóügyi megítélése miatt jelentős potenciál rejlik a „zöld” adóreformban.

- (12) Az elmúlt években Belgium jelentős előrelépést tett nyugdíjrendszerének reformja terén. A nyugdíjkorhatár emeléséről, a korhatár előtti nyugdíj feltételeiről és a hozzátartozói nyugdíjról szóló, 2015. augusztus 10-i törvény új alsó korhatárt és kötelező szolgálati időt vezet be a rendes nyugdíjak esetében. Mindazonáltal még az újabb reformokat követően is jelentős marad a nyugdíjkiadások előre jelzett növekedése. A múltban javasoltak szerinti, a várható élettartam változásával való automatikus kapcsolat csökkentené a közép- és hosszú távú fenntarthatósági kockázatokat. E tekintetben a kormány bejelentette, hogy egy kreditalapú nyugdíjrendszert tervez bevezetni, amely a demográfiai változásokat figyelembe vevő automatikus kiigazítási mechanizmust tenne lehetővé. Ezeket a kérdéseket továbbra is szoros figyelem kíséri az európai szemeszter keretében.
- (13) Az európai szemeszter keretében a Bizottság elvégezte Belgium gazdaságpolitikájának átfogó elemzését, és azt közzétette a 2016. évi országjelentésben. A Bizottság értékelte továbbá a stabilitási programot és a nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Belgiumnak címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. Figyelembe vette nemcsak a programoknak Belgium fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája szempontjából mutatott jelentőségét, hanem azt is, hogy azok megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintve, hogy az Unió átfogó gazdasági kormányzását az uniós szempontoknak a jövőbeli nemzeti döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni. Az európai szemeszter keretében tett ajánlásokat az alábbi 1–3. ajánlás tükrözi.
- (14) A Tanács ezen értékelés fényében megvizsgálta a stabilitási programot, és arról alkotott véleményét¹¹ különösen az alábbi 1. ajánlás tükrözi.

AJÁNLJA, hogy Belgium 2016–2017-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. A középtávú költségvetési cél elérése érdekében 2016-ban és 2017-ben hajtson végre a GDP legalább 0,6 %-ának megfelelő mértékű éves költségvetési kiigazítást. A rendkívüli bevételeket használja fel az államháztartás adósságának csökkentésére. Fogadjon el érvényesíthető megállapodást arról, hogy a költségvetési célok megvalósítása hogyan oszoljon meg a kormányzat egyes szintjei közötti. Egyszerűsítse az adórendszert és szüntesse meg a torzító hatású adókiadásokat.
2. A szociális partnerekkel konzultálva hajtsa végre a versenyképességről és foglalkoztatásról szóló „1996. évi törvény” tervezett felülvizsgálatát. Gondoskodjon arról, hogy a fizetések a termelékenységnek megfelelően alakulhassanak. Biztosítsa a munkaerő-piaci aktivizálási politikák hatékonyságát. Lépjen előre az oktatási és szakképzési reformok terén, és nyújtson képzési támogatást, különösen a migráns háttérű személyeknek.
3. Növelje az innovációs kapacitást, mindenekelőtt a tudásalapú tőkébe való befektetés előmozdításával. Fokozza a versenyt az üzleti szolgáltatások ágazatában és a kiskereskedelmi ágazatban az indokolatlan operatív és letelepedési korlátozások

¹¹ Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint.

megszüntetésével. Kezelje a közlekedési infrastruktúrába és az energiatermelő kapacitásokba való beruházások hiányát.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*